

– посилення впливу інститутів громадянського суспільства на формування та реалізацію бюджетної політики держави;

– створення механізму забезпечення відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування на кожній зі стадій бюджетного процесу;

– забезпечення якісної та ефективної професійної підготовки персоналу, зокрема підбору кадрів, які повинні мати не лише фахову спеціальність, а й галузевий фах відповідно до специфіки роботи;

– дотримання принципу системності та наукового супроводження при здійсненні заходів щодо реформування бюджетного процесу.

Література :

1. Щербина О. В. Бюджетний процес в Україні в контексті змін бюджетного законодавства / О. В. Щербина // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2015. - №4. - с. 34-36.
2. Бугай Т. В. Сучасні проблеми та вектори розвитку бюджетного процесу в Україні/ Т. В. Бугай // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2012. – № 2. – с. 40-48.
3. Кулай, А. В. Основні проблеми бюджетного процесу в Україні/ А. В. Кулай // Економічні науки. – Вип. 7 (25) – Ч. 4. – 2010. – С. 2-9.
4. Фролов, С. М. Дослідження проблем організації бюджетного процесу в Україні/ С. М. Фролов // Механізм регулювання економіки. – 2010. – №3. – Т. 2 – С. 32-40.

УДК 336: 330. 567. 28

ФІНАНСИ ДОМОГОСПОДАРСТВ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Янчук І.- ст. 4 курсу, гр. Фвн - 41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Нагайчук В.В.

Вінницький навчально – науковий інститут економіки THEU

Виникнення сучасної української держави супроводжувалась перебудовою економічної системи в цілому та переорієнтацією на ринкові методи ведення господарської діяльності. Розвиток і становлення ринкових відносин мали безпосередній вплив на функціонування економіки країни та сприяли певним структурним зрушенням, зокрема щодо появи нових суб'єктів економічних відносин й відповідного розширення можливих сфер та способів економічної взаємодії. Надзвичайної актуальності питання спроможності домогосподарств забезпечувати власний добробут та необхідності самостійно піклуватись про формування та забезпечення належних ресурсів не лише існування, але й розвитку та задоволення своїх потреб набуває саме за умов перебудови економічної системи взагалі, та зміни пріоритетів у взаємовідносинах між державою та домогосподарствами зокрема, тим більш, що одним з важливих напрямів функціонування домогосподарств як суб'єкта фінансових відносин є формування достатньої фінансової бази для можливості повноцінного розвитку кожного з членів домогосподарства – безпосередніх власників та носіїв людського капіталу [1].

Динамічний характер розвитку та залежність від світових економічних процесів економіки, тісний взаємозв'язок між загальною економічною ситуацією в країні та спроможністю домогосподарств забезпечувати власні потреби й формувати фінансові ресурси для можливості розвитку людського капіталу, безпосереднім власником якого є домогосподарство, створюють необхідність дослідження фінансів домогосподарств саме в розрізі джерел формування доходів з метою забезпечення умов для розвитку людського капіталу кожного з учасників домогосподарства, що функціонує в якості повноправного та самостійного суб'єкта фінансових відносин [2]. Крім того, зміна ролі держави у

забезпеченні умов життєдіяльності домогосподарств, визначають доцільність розгляду безпосередньої діяльності домогосподарства щодо самостійного пошуку ефективних шляхів реалізації здатності до праці кожного з учасників домогосподарства. раці. Виділення домогосподарства як самостійного та повноправного суб'єкта, що безпосередньо задіяний у всіх процесах, пов'язаних з виробництвом, розподілом та споживання ВВП країни зумовлює залучається даного суб'єкта до фінансових відносин, у тому числі через формування грошових потоків.

Так, складовою доходів населення, що є доволі «звичною» для вітчизняних домогосподарств, виступають трансфертні платежі, які в переважній більшості випадків населення отримує від держави у вигляді соціальних виплат. Соціальні трансферти (соціальні виплати) представляють собою певні грошові кошти, що їх отримує населення від держави при настанні певних подій: вихід на пенсію, хвороба, безробіття тощо.

В умовах ринкової економіки джерелами формування грошових доходів домогосподарств виступають доходи, які представляють собою частину національного доходу країни, адже домогосподарство є безпосереднім учасником суспільного виробництва, зокрема через постачання на ринок факторів виробництва, що дає змогу даному суб'єкту приймати участь у розподілі та перерозподілі національного доходу і претендувати на певну його частку. Це обумовлено правом власності на той чи інший ресурс, від так, відносини власності багато в чому визначають пропорції розподілу та частку доходу на яку може претендувати кожен учасник. Реалізація учасниками домогосподарства своєї здатності до праці та набуття ними статусу «найманого працівника» визначає можливість отримання доходу у формі заробітної платні.

З набуттям Україною незалежності та переходом на ринкові засади функціонування економіки, однією з

складових якої є існування приватної власності, вітчизняні домогосподарства отримали змогу доповнити можливі джерела своїх грошових доходів, зокрема за рахунок доходів від власності, що проявляються у вигляді відсотків, дивідендів та ренти. Існування у ринковій економіці різних форм власності, змога самостійно приймати рішення щодо свого функціонування та наявність у володінні домогосподарства різних факторів виробництва виступають своєрідними передумовами для можливості здійснення домогосподарством самостійної підприємницької діяльності. В цьому випадку домогосподарство виступає не лише постачальником ресурсів, а й одночасно є їх покупцем. Від так, змінюється статус – з найманого працівника індивід перетворюється на само зайнятого.

Отже, прибуток, який отримує таке домогосподарство, є нічим іншим як поєднанням

заробітної плати, відсотків за користування грошовими коштами, платнею за використання майна домогосподарства тощо. Від так, розбудова ринкових відносин в Україні визначає необхідність переорієнтації вітчизняних домогосподарств на більшу самостійність, зокрема щодо взаємовідносин з державою, у всіх аспектах діяльності даного суб'єкта, що зумовлює важливість формування належної фінансової бази для його повноцінного функціонування та можливості розвитку людського капіталу.

Становлення домогосподарств як повноправних та самостійних учасників економічних відносин, визначає їх більшу незалежність та самостійність, зокрема щодо забезпечення свого існування та розвитку. Це зумовлює необхідність подальших досліджень щодо можливостей прогнозування та планування джерел доходів, форм та методів управління фінансовими ресурсами для вітчизняних домогосподарств.

Література:

1. Кізима Т.О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку: монографія / Т.О. Кізима; [вст. слово С.І. Юрія]. – К.: Знання, 2010. – 431 с.
2. Дегтяр А. О. Методологічні підходи до формування інтелектуального капіталу для інноваційної промислової економіки [Електронний ресурс] / А. О. Дегтяр // Державне будівництво. – 2014. – № 1. – Режим доступу до журн.: <http://www.195.5.41.214/e-book/db/2010-1/doc/1/01.pdf>
3. Бочан І.О. Домгосподарство – оновний суб'єкт розвитку людського капіталу / І.О. Бочан // Регіональна економіка. – 2014.- №4.- С. 193-199.

УДК 336. 275 (477)

ШЛЯХИ ПОДОЛОННЯ БОРГОВОЇ ПРОБЛЕМИ В УКРАЇНІ

Янчук І.-ст. 4 курсу, гр. Фвн-41

Науковий керівник - к.е.н., доцент Мацедонська Н.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ТНЕУ

Формування основ економічної могутності держави, створення ефективної системи соціального захисту населення, забезпечення обороноздатності, підвищення добробуту громадян та вирішення низки актуальних соціально економічних проблем неможливо без надійної фінансової безпеки. Адже, безпека фінансів є ключовим чинником стабільності економіки, сталого розвитку і відноситься до пріоритетів Уряду та парламенту.

Майже кожна країну в сучасному світі супроводжують борги і цей факт є невід'ємною частиною її фінансової системи і стратегії економічного та соціального розвитку. Важливим показником фінансової безпеки є рівень внутрішніх і зовнішніх боргів.

Слід зазначити, що використання запозичених державою фінансових ресурсів базується на певних принципах, порушення яких впливає на фінансову стійкість держави та її безпеку. Довгострокові запозичення є найбільш вдалим в порівнянні з короткостроковими, але ці запозичення вимагають цілковитої довіри до Уряду з боку кредиторів. Чим більший дефіцит, тим більше нам потрібно залучати додаткових коштів. Тому мета Уряду знизити дефіцит держбюджету на 2016 рік до 3,7% ВВП. У цьому, 2015 році, Уряд скоротив дефіцит до 4,1% ВВП [1]. За даними Міжнародного валютного фонду, валовий державний борг України за результатами 2015 року

становитиме 94,4% ВВП з подальшим зниженням цього показника до 2020 року. Так, за прогнозами Фонду державний борг України у 2016 році дещо зменшиться до 92,1 % ВВП, а найбільш серйозне скорочення боргу очікується у 2019 і 2020 роках до 76,9 % і 70,8 % ВВП відповідно [1].

Проте, яким би не був валовий державний борг України у наступних роках, сьогодні видно, що в Україні, проблема погашення боргів і забезпечення фінансової стійкості та безпеки є вкрай актуальним питанням для її розвитку. З метою вирішення боргової проблеми, уряд України протягом 2015 року робив спробу часткової реструктуризації. Проте, кредитори довгий час не йшли на умови Уряду. Все ж в кінці серпня, Уряду вдалося досягти домовленості про реструктуризацію близько 19 млрд дол. США і списання 20% боргу або близько 4 млрд дол. США. Україна має намір здійснити випуск нових боргових паперів, які будуть прив'язані до зростання економіки України. Ці нові цінні папери використовуватимуться тільки з 2021 року і стануть механізмом зацікавленості інвесторів у відновленні України. Міністр фінансів зазначила, що при зростанні ВВП на 3 - 4% кредитори отримають додатково 1% до виплат, а при зростанні ВВП 4% і більше - отримують більше. Така ситуація називається win - win - і для кредиторів, і для нашої країни [2]. Слід зазначити, що сам процес вирішення проблеми державних боргів негативно